

اظهار نظر کارشناسی درباره:
طرح اصلاح مواد (۱) و (۱۰) قانون نحوه فعالیت احزاب و گروه های سیاسی
(اعاده شده از شورای نگهبان (۳))

مقدمه

طرح فوق الذکر که ابتدا در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۳/۵ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده بود، پیش از این سه مرتبه بین مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان رفت و برگشت داشته و در آخرین مرحله با ایراد مغایرت با اصل ۸۵ قانون اساسی مواجه گردیده است. لذا کمیسیون محترم به منظور رفع این ایراد، اصلاحاتی را در مصوبه سابق مجلس اعمال نموده است که در این گزارش به بررسی مفاد این اصلاحات خواهیم پرداخت.

مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

دوره دهم - سال چهارم

بررسی مصوبه کمیسیون

مجلس در مصوبه قبلی خود ضمن اصلاح عنوان طرح، مطابق ماده الحاقی، رسیدگی به امور تشکل های صنفی، کانون های بازنشستگی، انجمن های تخصصی غیرسیاسی و تشکل های صنفی دیگری که سابقاً مشمول قانون احزاب مصوب ۱۳۶۰ بوده اند و پس از نسخ این قانون و تصویب قانون جدید از شمول قانون جدید مستثنی شده اند را به عنوان وظیفه سازمانی به وزارت کشور محول نمود و مقرر داشت آئین نامه اجرایی این ماده به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. لذا مطابق اصلاح صورت گرفته امور و ضوابط مربوط به این تشکل ها به صورت کامل به آئین نامه سپرده شد. در حالی که مطابق اصل ۲۶ قانون اساسی، آزادی احزاب و تشکل ها و عضویت اشخاص در آنها از جمله حقوق اشخاص محسوب می شود و از سوی دیگر مطابق اصل ۲۲ قانون اساسی حقوق اشخاص صرفاً به موجب قانون قابل تعرض می باشد، و در نتیجه موضوع و احکام مربوط به تشکل ها واجد ماهیت تقنینی بوده و تفویض امور آن به نحو مطلق به وزارت کشور و آئین نامه هیأت وزیران مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی محسوب می شد و همین مسئله نیز مورد توجه شورای نگهبان قرار گرفته و مصوبه مجلس مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

شماره ثبت:

۳۹۰

شماره چاپ:

۱۸۲۰

تاریخ چاپ:

۱۳۹۸/۱۱/۱۹

معاونت پژوهش های

سیاسی - حقوقی

دفتر: مطالعات

حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۵۸۶۹-۴

تاریخ انتشار:

۱۳۹۸/۱۲/۴

اما کمیسیون محترم در اصلاحیه اخیر خود با حذف عبارت «به عنوان وظیفه سازمانی» و عبارت «آئین نامه اجرایی این ماده پس از ابلاغ این قانون توسط وزارت کشور تدوین و به تصویب هیأت وزیران می رسد»، به نوعی سعی داشته محل ایراد شورای نگهبان را به طور کلی حذف و در نتیجه ایراد مزبور را رفع نماید. لکن باید گفت اگرچه محل ایراد شورای نگهبان حذف شده است، اما با توجه به اینکه هم اکنون هیچ گونه قانونی در خصوص تشکیل و نحوه فعالیت تشکل های موضوع این طرح وجود ندارد، ضوابط حاکم بر این تشکل ها واجد ابهام بوده و در صورتی که مقصود تعیین این ضوابط توسط وزارت کشور باشد، مغایرت طرح با اصل ۸۵ قانون اساسی کماکان باقی است.

توضیح آنکه تا پیش از تصویب «قانون نحوه فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی» (مصوب ۱۳۹۴/۱۱/۰۴) این تشکل‌ها مشمول «قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها و انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته شده» (مصوب ۱۳۶۰/۰۶/۰۷) بودند، لکن این تشکل‌ها تحت شمول قانون جدید قرار نگرفته و قانون سابق نیز نسخ گردید و این امر باعث بلا تکلیفی این تشکل‌ها گردید و طرح حاضر نیز در واقع در مقام رفع همین خلاء قانونی مطرح گردیده است که ابتدا سعی نمود این تشکل‌ها را مشمول احکام مربوط به احزاب سیاسی نماید و در مرحله بعد امور و ضوابط مربوط به آنها را به صورت کامل به آیین‌نامه سپرد و مطابق اصلاحیه حاضر این موضوع بلا تکلیف مانده است.

نتیجه‌گیری

باعنایت به توضیحات فوق‌الذکر مصوبه اصلاحی از این جهت که مشخص نیست تشکل‌های صنفی، کانون‌های بازنشستگی، انجمن‌های تخصصی غیرسیاسی و تشکل‌های صنفی دیگری که سابقاً مشمول قانون احزاب مصوب ۱۳۶۰ بوده‌اند، تحت چه ضوابط و نظاماتی تشکیل و فعالیت می‌کنند واجد ابهام است و در صورتی که مقصود، تعیین این موارد توسط وزارت کشور باشد، به دلیل اینکه موضوع و احکام مربوط به تشکل‌ها واجد ماهیت تقنینی است، مغایرت طرح با اصل ۸۵ قانون اساسی کماکان باقی است و رفع این ایراد نیازمند تقنین در این حوزه می‌باشد.

